

BAČINSKI GYEMEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, csütörtök 1922. szeptember 14.

251. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hófőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-53, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Jugoszláviai Magyarok!

A Magyar Párt folyó hó 17-én

Sentán, vasárnap délelőtt 10 órakor

tartja alakuló országos nagygyűlését.

Hosszas küzdelem után sikerült elérnünk, hogy végre megalkothatjuk a jugoszláviai magyarság országos politikai szervezetét. A magyarság egész életére kiható kérdésekben kell a jövőben döntenünk, miket csak a magyarság együttes erejével és részvételével oldhatunk meg. Erre a nagy feladatra csak akkor vállalkozhatunk, ha az egész magyarság tömörülésére, egységére és jelenlétére hivatkozhatunk.

A ti jelenlétetek adja majd meg nekünk az erőt, a bizalmat és a lelkesedést.

Kérünk tehát titeket, legyetek ott mindannyian. Azok a szervezetek is, amelyek már megalakultak és azoknak a községeknek a magyarsága is, ahol a szervezkedés tőlünk független körülmények miatt nem történthetett meg.

Bizunk a ti odaadásotokban, a ti segítségetekben és a ti hűségetekben!

Subotica, 1922 szeptember hó 14-én.

A suboticei Magyar Párt intéző-bizottsága nevében:

Dr. Székely Áron
főtájtár.Dr. Sántha György
elnök.

Amagyarságegysége

Lehetne, eltérők a felfogások, a meggyőződések helyesellhetik, vagy gáncsolhatják az intézkedéseket és mulasztásokat, az óvatosság tulbátornak ítélteti a kezdeményezést, az elszántság kifogásolhatja a szervezkedés ütemét — egyben egyet kell érteni mindenkinek, aki szívéhez szorítja a magyarság örökkévaló szent dolgait, hogy a sentai nagygyűlésnek az egész magyarság megmozdulásának, fölébredésének, talpraállásának kell lenni. Hogy a talpraállított magyarság mihez fog, kinek a keze után nyul, kinek a szavára hallgat s kinek gondolatában dobban meg szíve, ez mind a talpraállított magyarság gondja, törődése, feladata lesz. Akik ma a magyarság jövődjén fáradoznak, az ebresztés munkáját végzik csupán. Az elélt magyarság fölébe dörögik az élet harsanóját, zsiabdát tagjait mozgásra hajlítják, lassu forgású vért fölrázzák és belék verik az örökkévaló életnek hitét.

A talpraállított magyarság a sentai nagygyűlés után kezdődik csupán. Ma még nem lehet tudni, mit fog cselekedni, milyen utra lép, kiknek segítségét keresi. Nem tudhatja senki, rohanni fog-e az utat, melyet céljához vezetőknek tart, a radikalizmus mérföldet járó csizmában, vagy bátran, nem nézve a meredeket és a szakadékokat, előre fog-e haladni a progresszivitás autóján. Vagy fölül a delizánra s a konzervativizmus kényelmességével többre becsüli a

ma kényelmét, mint a jövődö esélyeit. Mindez ma nem is fontos. Mindezt ki fogja alakítani a vérmérséklet, az osztályhelyezkedés s a mindenki érdekek tisztá fölismerése. Most csak az a fontos, hogy mindenki résztvegyen, testben, gondolatban, úzenettel, biztosítással, helyesléssel mindenki segítsen, amikor négy éves aletságából először ébred öntudatára a magyarság s először nyitja föl ajkát lélekzetvétele. Mindenki adjon abból, amije van. Az úszultott magyar öntudatot — véresen és meztelenül, hosszú és gyöngítő vajudások után születik meg az ébredező gondolat tömegbeszéből — segítsen fölrházni mindenki gondolattal, hittel, fönixreménykedéssel. Akaratának drótkötélétől, hitének selyemszálaítól, lelkesedésének elégheletlen aszbeszéből fonjon neki ruhát és ringassa szívboldcsőjében. Mint a hívők a pogány isten oltárára, vigyük oda a legjobbunkat, tudásunkat, gondolatunkat, természetünk zsengejét, első fűbárnyat, vért és vésőt.

Nem kell félni semmitől. Szándékaink tiszták, törekvéseink nem csapnak ki a törvényes rend medréből. Boldog államnak akarunk jöletben élő gyermekei lenni, ez ellen nem lehet kifogása a legtulzóbb nemzeti önértzetnek sem.

A magyarság egységét ne zavarja semmi. Ne zavarják távolmaradásukkal a kételkedők sem. Minden külön utakon járó gondolat, minden külön érvényesítést kereső törekvés egyesüljön most.

Ha minden külön érdek, minden külön gondolat, minden tétovázó elhatározás nem merit a szent vizekből, a magyar szervezkedés nem marad délibábos

álom, Nilus eljut mégis az Oceánig. A magyarság vigasztaló, bátorító és teremtő egységének legyen dokumentuma a sentai nagygyűlés.

A Magyar Párt memorandumát

ma levélben elküldötték a miniszterelnök címére

— A kísérőlevél felsorolja a magyarság újabb sérelmeit —

Mikor áprilisban a Magyar Párt helyi szervezetének kiküldöttéi megjelentek Pasics miniszterelnök előtt, a kormány feje azt a kívánságát fejezte ki, hogy a magyarság követeléseit, sérelmeit és panaszait egy terjedelmes memorandumba foglalva terjeszszék elébe, mert a kormány a lehető legkomolyabban és behatóan akar foglalkozni az SHS. királyság magyarságának helyzetével. Azóta már régóta elkészült a miniszterelnök által kívánt emlékirat és a Magyar Párt intéző bizottsága többször kereste a módját annak, hogy a memorandumot küldöttség után átadja a miniszterelnöknek.

Minden utánjárás, sőt erős fáradozás dacára sem találtak alkalmat a Magyar Párt vezetői, hogy az emlékirat átadása céljából a miniszterelnök elé járulhassanak. Nem sikerült elérniük azt, hogy a miniszterelnök fogadják őket.

Két hónapnál hosszabb ideig tartott ez a furcsa és érhetetlen helyzet. Igaz ugyan, hogy közben nagyjelentőségű politikai események egész sorozata váltotta fel egymást, a király esküvőjét megelőző és az ezt követő fontos diplomáciai tárgyalások, az időnkint megújuló kormányválság, főként pedig a miniszterelnök gyakori külföldi utazásai némileg indokolták teszik a magyar pártvezérek fogadtatásának folytonos elhalasztását, amelyet még sem lehet egészen nem célszatosnak tekinteni. Az egyre késő s végül teljesen kutba esett miniszterelnöki audiencia mindenesetre egyes hatást keltett a jugoszláviai magyarság közvéleményében és a Magyar Párt intéző bizottságát arra az elhatározásra készítette, felhagyjon a fogadtatás kieszközlésének meddő kísérletével.

A Magyar Párt intéző bizottsága — amint azta „Bácsmezei Napló” annak idején jelentette már — olyképpen határozott, hogy a magyarság kívánságait, panaszait és sérelmeit tartalmazó memorandumot, amelyet az intéző bizottság megbízásából dr. Gräber László készített el, *posta útján küldi el* a miniszterelnöknek, miután a személyes, közvetlen átadás lehetősége kizártnak látszik.

vagy legalább is folyton elodázdók.

A memorandumot ma küldötte el *posta útján* a suboticei Magyar párt intézőbizottságának megbízásából dr. Sántha György elnök és dr. Székely Áron főtájtár Pasics miniszterelnöknek.

A memorandumhoz az intéző bizottság az alábbi kísérő levelet mellékelte, amely egyben a memorandum kinyomatása után felmerült újabb sérelmeket is tartalmazza.

Miniszterelnök Ur!

Mult hó 19-én bejelentettük kabinetnek főnökénél, hogy kívánságának megjelölve elkészítettük a magyarság céljait és kívánságait tartalmazó memorandumot és azt a választ kaptuk, hogy Elnök Ur táviratilag fog bennünket a memorandum átételének időpontjáról értesíteni. Miután a politikai viszonyok alakulása és Elnök Ur utazásai következtében a memorandum átadása nem történhetik meg, van szerencsénk az emlékiratot ide zártan megküldeni. Ebből az alkalomból, felhívjuk Elnök Ur figyelmét arra, hogy megnyugtató kielégetés dacára a memorandum elkészítése és kinyomatása után is, súlyos sérelmek érték az ország magyar népét.

1.
Amikor a királyi kormány diplomáciai retorzióként erendelte a meghatározott számú magyar alattvalóknak országunkból való kiutasítását, Sombor város polgármestere és rendőrfőkapitánya, a topolai és sentai járás főszolgabírója és Mol község jezsuzite ezt a rendelkezést ürügyül használták fel arra, hogy magyar nemzetiségű S. H. S. állampolgárokat utasítsanak ki az ország területéről oly módon, hogy még néhány órát sem adtak nekik család és vagyoni ügyük elintézésére, sőt Molon még le is tartóztatták őket. *Megdöntetlen tény, hogy a kiutasítottak között voltak az illető területek Magyar Párt szervezetének vezetői.* Csak egynehány példát hozunk fel. Kiutasítottak Somborból: dr. Bulcsk János pártelnököt, dr. Deák Leó alelnököt, dr. Turányi Zsigmond titkárt, dr. Léderer Dezső és dr. Tibor Ervin intézőbizottsági tagokat. Topoláról, dr. Hoos Kázmér ügyvédet, a Magyar Párt vezetőségének tagját, Molról ugyancsak a Magyar Párt vezetőségének több tagját.

Elismerjük, hogy a nemzetgyűlés egynehány (ellenzéki) tagjának közbenjárására a kiutasítottak legnagyobb részének visszatérése lehetővé tette az országban dr. Hoos Kázmér

mér még sem térhető vissza és az alsóbbfokú közigazgatási közegeknek ez a mivel sem menthető tulkapása, máig is megtortatlannal maradt.

2.

Mélyseges megdöbbenéssel vettük tudomásul, hogy a választói névjegyzékek összeállítása alkalmával az összeíró hatóságok a belügyminiszterium egyenes utasítására egyetlen bácskai járás kivételével az egész Vajdaságban minden törvényes alap nélkül az alkotmány rendelkezésének megsértésével nem vették fel egy néhány magyar nemzetiségű államhivatalnoktól eltekintve a magyar nemzetiségű polgárok tízezeit.

A törvényes reklamálás és eljárás oly nehéz és körülményes, hogy ennek igénybevételével technikai lehetetlenség a magyar választók tízezeit választói joghoz juttatni és ezért, ha a törvényhozás speciális törvénnyel nem segít ezen az anomálián, az ez évben megtartandó önkormányzati és nemzetgyűlési választásokból a magyarság ismét ki lesz zárva.

3.

A magyarországi főiskolákon tanuló S. H. S. állampolgársággal bíró katonaköteles ifjaknak a törvényben biztosított azon kedvezményt, hogy katonai kiképzetésüket 24-ik életévük betöltéséig elhalasztják a katonai hatóságok a katonai törvénykönyv 8. szakaszra való hivatkozással megtagadják azaz a megokolással, hogy magyarországi főiskolát látogatnak.

4.

Ki kell végül emelnünk a vajdasági magyar nemzetiségű nyugdíjasoknak az opciós rendelet téves magyarázása következtében beállt kétségbeesítő helyzetét. A vajdasági magyar nyugdíjasok ugyanis a közigazgatási hatóságok álláspontja szerint illetőséget legnagyobb részt itt nem szerezhetek, s így az S. H. S. kártyaság állampolgárai sem váltak, következésképpen elvesztik nyugdíjilletményeikre való jogosultságukat.

A szerzett jogok tisztelhetetlensége és az emberiség általános szempontjai követelik meg, hogy a királyi kormány, vagy az állampolgárságról szóló törvény keretében, vagy pedig a békeszerződés végrehajtását szabályozó kormányrendeletben ezeket az anomáliákat megszüntesse.

Fogadják Elnök Ur ezen alkalommal kiváló tiszteltnék öszinte nyilvánítását.

A Magyar Pártszervezetek megmegtartásáról:

Dr. Székely Aron Dr. Sántha György a suboticei párt főtitkára. a suboticei párt elnöke.

A Magyar Párt intéző bizottsága a memorandumot és a miniszterelnökhöz intézett kisérlő levelet külön levél kíséretében megküldötte az összes minisztereknek is. A miniszterekhez intézett kisérlő levélben azt a kérelmet fejezi ki az intéző bizottság, hogy az emlékirat azon részeit melyek a miniszterek tárcája körébe tartoznak, vegyék jóindulattal megfontolás tárgyává.

Megküldötték azonkívül a memorandumot valamennyi pártklubnak, az összes nemzetgyűlési képviselőknél, a nevesebb politikusoknak és a sajtónak is.

**CREM
ARANYKALÁSZ
CREM**

**PINTER FERENC
Szt. József gyógyszerháza
Subotica**

Megkezdődött a nagy kémkedési pör főtárgyalása

— Varga György dr. és társai a bíróság előtt —

Az igazságszolgáltatás teljes apparátusának megmozdulásával kezdődik ma, csütörtökön reggel 9 órakor a büntetőtörvényszék előtt a Varga György és társai-féle monstre-bünpör.

A földszinti nagy főtárgyalási terem, amelyben máskor az ítélkező bírói tanácsban, ügyészen, védőkön, jegyzőn és újságírókon kívül alig van jelen egy-két érdeklődő, ma szorongásig meg fog telni. Már tegnap délelőtt nem adtak ki több belépőjegyet, olyan sok volt már eddig a jelentkező, így is bizonyára nagyszámmal lesznek olyanok, akiknek nem jut majd ülőhely.

Ha csak a bírói tanácsot, védőket, ügyészt, vádlottakat, tanukat és újságírókat számítjuk, ez maga 90 személyt tesz ki. A vádlottak közül 16 van letartóztatásban és így nagyszámu fogházor is lesz jelen a teremben.

Tegnap megirtuk már, hogy kikből lesz a büntetőtanács összeállítása, valamint közöltük a vádlottak és védők névsorát.

Most közöljük a beidézett tanukat.

Hivatalból idézve vannak: Karakásevics Gábor rendőrfőkapitány, Tillinger György főkapitány-helyettes, Jovanovic Vászó, Vukics Ferenc, Miladinovic Szlobodán rendőrfőkapitányok, dr. Panics vasut-igazgatósági osztályfőnök, valamint a vasuti igazgatósági távirtd osztályfőnök, mint tanu és szakértő, a tiszamelléki hadosztály parancsnoka, továbbá mint Heim Antal által bejelentett mentőtanuk, Karácsony Endre és Takács István. Ezenkívül beidézte a bíróság a következő tanukat: Gregurisevics Fernát, Vidikovic Miklóst, Bacics Vincét, Éber Ferencet, Krékics Ivánt, Klapka Mihályt, Kovács Ivánt, Berla Viktóriát, Marcsics Kosztát, Kulandzsis Antalt, Vujovics Márkót, Merkovics Grgát, Wejczig Sándort, Müller Jánost, Takács Pált és Miatov Milorádot.

A nagyszámu vádlottakra való tekintettel azonkívül a fölolvására kerülő iratok nagy terjedelmére, a délelőtti tárgyaláson aligha kerülhet sor egy-két vádlott részletes kihallgatására. A monstre bünpör tárgyalását nagy érdeklődéssel várja a közönség.

A hatóságok megfékezik a zavargókat

— A főispán és főkapitány az éjszakai zavargók ellen —

Szigoruan büntetik a zavargások tetteseit — Rendőri őrzárakat szerveznek — Bármely oldalról jövő rendzavarások erőlyes elfojtását igéri a hatóság — A nacionalisták is elítélik a kedd éjszakai eseményeket

A kedden este történt sajnálatos incidens nagy izgalmat keltett a városban. A suboticei magyar napilapok közül a *Bácsmegyei Napló* volt az egyetlen, amely ezekről a sajnálatos eseményekről beszámolt.

A kedd esti zavargásokból, amelyek a városi-kávéházban kezdődtek és a Salome-Barban folytatódtak, még az éjszaka folyamán és szerdán fantasztikus hírek keltek szárnyra. Ezekkel szemben már az eddigi vizsgálat megállapította, hogy a zavargásokat négy-öt felelőtlen egység követte el és semmiféle szervezetnek nincs semmi köze az eseményhez.

A nacionalista Omladina suboticei egyesületének vezetősége alkalmat keresett arra, hogy tiltakozást fejezzék ki a kedd éjszakai eseményekkel szemben.

A megindult nyomozásról és a zavargásokkal kapcsolatos eseményekről a következő tudósításunk számol be:

Megindult a nyomozás

A kedd esti zavargások résztvevői ellen a suboticei rendőrség még az éjszaka folyamán megindította a nyomozást. A zavargók ellen fellépő rendőri közegek előtt a zavargásokban résztvevő egység névszerint is ismeretesek. Ezenkívül többen látják, hogy a fenyegető magatartást tanúsító társaság tagjai a »C. 2.« jelzésű autón mentek az egyik nyilvános helyiségből a másikba. Ezeneken a nyomokon a rendőrség esakhanter kérekerítette a tetteseket akiket előállítottak a rendőrségen, az igazoltatás megtörténte után azonban szabadonbocsátották őket. Az eljárás folyamatban van ellenük és valószínűleg csütörtök délelőtti bírósági tárgyalásra kerülnek a rendőrség felettiük.

A rendőri eljárásban kívül külön bírói eljárás is indul a zavargások tettesei ellen, ingó vagyon rongálása és életveszélyes fenyegetés címén.

A rendőri nyomozás megállapította hogy a kedd esti zavargások résztvevői nem tartoznak a nacionalista Omladina tagjai közé. Öt teljesen felelőtlen egység követte el a botrányokat, akik közül csak egynék van nacionalista egyesületi igazolványa, de a többiek semmiféle szervezethez nem tartoznak.

A nacionalisták különben maguk is elítélik a kedd esti eseményeket és szerdán délelőtt a suboticei nacionalista szervezet elnöke és alelnöke felkereste Dobanovacski Pál főispán hivatalában és kijelentették előtte, hogy az egyesület nem azonosítja magát a kedd éjszakai zavargások tettesével és súlyosan elítél minden hasonló eseményt.

Dobanovacski főispán a rend helyreállításáról

Az események ügyében a Bácsmegyei Napló munkatársa kérdést intézett Dobanovacski Pál főispánhoz. A főispán a következőket mondta:

— A kedd esti események következtében a legszigorubb intézkedéseket fogantatottuk a rend helyreállítására. A jövőben még fokozottabban arra fogok törekedni, hogy a városban a legteljesebb rend és társadalmi béke uralkodjék.

— Aki ezt a rendet megzavarja, a legszigorubbban fognak büntetni, bármilyen szervezethez vagy párt-hoz tartozzanak is. Ma megjelent nálam a nacionalista szervezet küldöttsége és kijelentette előttem, hogy az egyesület is elítéli a zavargásokat. En azonnal közöttem az egyesületnek a küldöttségben képviselt vezetőségével, hogy a leserélyesebben szembeszállnak a nacionalista ifjakkal is, ha meg nem engedett eszközökkel, esetleges zavargásokkal tö-

rekédnének céljaik elérésére.

— A magam részéről megnyugtathatok mindenkit, hogy a hatóság minden rendbontó kísérletet kérellehetetlenül el fog fojtani.

Már intézkedtem is, hogy a jövőben minden legcsekélyebb zavargás alkalmával a rendbontók ellen kárhatalommal kell fellépni.

Igy a közönségnek nincs oka a nyugtalanságra, mert a hatóság úgy, mint eddig, ezután is tudni fogja kötelességét.

Rendőri őrzárakat

Munkatársunk felkereste Karakásevics Gábor rendőrfőkapitányt is, aki a kedd esti eseményekkel kapcsolatos intézkedésekről a következőképpen nyilatkozott:

— A zavargások résztvevői ellen a legszigorubb eljárás van folyamatban és a tetteseket a legerélyesebben meg fogjuk büntetni. Az a négy-öt rendbontó egység ittán állapotban követte el a zavargásokat, ami azonban nem enyhíti tettüket.

A mai naptól kezdve megerősített rendőri őrzárakat fogunk éjszaka az utcákon cirkálni és ezek az őrzáratok figyelemmel fogják kísérni a kávéházakat és más nyilvános helyiségeket is és minden rendbontó elemet vagy ittán állapotban garázdálkodót, bárki legyen is az, nyomban őrizetbe vesznek és előállítanak a rendőrségre, ahol a legszigorubb eljárást folytatjuk le ellenük.

**Készüljétek
a mi vasárnapunkra!**

A gázgyár faellátásáról a város gondoskodik

Október hó elején újból lesz utcai közvilágítás

Megirtuk már, hogy a városi tanács a kényszerítő körülmények hatása alatt minél előbb újból üzembe akarja helyezni a városi gázgyárat.

A városi tanács szerdai ülésén maga is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az utcák sötétsége tovább már tarthatatlan és ezért elhatározta a tanács, hogy legkésőbb október 1-én újból üzembe helyezi a gázgyárat.

Nagyobb gondot okoz azonban a gázgyárnak fával való ellátása, miután a gyár jelenleg csak a fából való gáz előállítására van berendezkedve, egyelőre azonban még nincs semmi fakészlete. Ezért a tanács úgy határozott, hogy a gyárüzem további zavarainak elkerülése céljából maga a városi tanács gondoskodik a gázgyár részére szükséges fáról.

Ezért a város a Commerciamól már megrendelt 140 vagon fához még negyven vagon fát rendelt. Ez a készlet a városához és az iskolák fűtésén, valamint a városi alkalmazottak és tanítók fűtőrendszerének kiállításán kívül elég lesz arra is, hogy a gázgyár fa-szükségletét a téli hónapokra biztosítsa. A megrendelt fa egyrészt a Commerciamól október 1-ig már le fogja szállítani és így kilátás van arra, hogy október 1-én a gázszolgáltatás és az utcai közvilágítás újból megindulhat.

A gázgyár az üzem rendbellozása céljából nagyobb öleletet kért a városától és a tanács úgy határozott, hogy az erre az évre még előirányzott 445.000 dinárt a tanács egy összegben rendelkezésre bocsátja a gázgyárnak, amelynek ebből az összegből az évrnek hátralékos részében fedezni kell a költségeket.

A postások

abba akarják hagyni a szolgálatot
Október elsejéig várnak még

Az állami alkalmazottak különböző kategóriái kivétel nélkül elégedetlenek helyzetükkel és különféle szervezeteik egyre jobban sürgetik a kormányt, hogy tegyen valamit az egyre türethetlenebbé váló mizériák megszüntetésére. Most legújabbban az ország postásai készülnek nagyszabású aláírásgyűlésre. Mint Beogradból jelentik, *Miladinovic* Zsarko postai igazgató miniszter, aki holnap érkezik vissza a fővárosba, sürgősen fogadni fogja a postaalalmazottak országos egyesületének küldöttségét. A postások fizetésjavítását és szolgálati viszonyaiknak gyors és intézményes rendezését fogják kérni a kormánytól. *Ha a kormány október elsejéig nem teljesíti kívánásaikat, az ország valamennyi postát alkalmazzolja elhagyja állását.*

Valószínű, hogy erre nem kerül majd a sor, mert a miniszter bizonyára módot talál arra, hogy javítson a nehéz anyagi gondokkal küzdő és helyzetükkel nagyon elégedetlen postásokon.

Sentán születik meg az egységes magyar akarat

Gróf Belmont —

Kmoskó Mihály

A bukaresti bombamerénylő nemzeti színhámas

A bukaresti álbombamerénylőről kezd kiderülni, hogy az egész bombamerénylőt tervét tulhívott fantázia találta ki s hogy a román rendőrség egy nemzetközi színhámost tartott a merénylőt szellemi vezérének.

A budapesti rendőrség megjelent Géczy József budapesti lakos, aki Neumann Annie helsingforszi lakos megbízásából érdekes adatokkal szolgált az állítólagos gróf Belmont előzetéről. A rendőrségnek átadott akták alapján megállapítható, hogy gróf Belmont valódi neve tényleg Kmoskó Mihály, Kmoskó a kilencvenes években különböző színhámosokéért és családokért tíz évet töltött a väzci fegyházban, amikor innen kiszabadult, Angliába ment ki s ott gazdagon megnősült. Másfélévi házassága alatt elverte a feleséget 80,000 font hozományát s aztán megszökött az aszszonytól. Magyarországra jött, ahol másodsorú is megnősült, ezt a feleséget is kifosztotta és ott hagyta s Helsingforsban harmadszor nősült, elvette Neumann Annie-t s amikor ennek a pénze is elfogyott, megszökött föle s Finnországból egyenesen Romániába ment s azóta ott él. Kmoskó németül, angolul, franciául s románul beszél, magyarul nem jól tud.

A budapesti rendőrség megállapításairól a magyar kormány értesítette a bukaresti rendőrséget s a külföldi követléseket.

A nagyváradi lapok szerint gróf Belmont-Kmoskó nem is Kmoskóknak hívják, a Kmoskó nevet is úgy vette fel, mint később a grófi címet. Nagyváradi születésű pinér a színhámos merénylő.

A magyar nemzetgyűlés külügyi bizottsága — mint Budapestről jelentik — szerdán délben gróf Apponyi Albert elnökletével ülést tartott, amelyről főhivatalosan a következő jelentést adták ki:
A külügyi bizottság tagjai kérdést

intézkert a kormányhoz az állítólagos bukaresti merénylőtervre vonatkozólag. Bethlen miniszterelnök a kormány nevében kijelentette, hogy az ügyről semmi részletet sem tud, bár utasította a bukaresti követet, hogy részletes felvilágosítást kérjen, mert állítják magyar állampolgárokról van szó. A román kormány ezeket az adatokat mindeddig nem közölte a

követléssel. A miniszterelnök állást foglal azokkal a rágalmakkal szemben, amelyek a kormányt és a kormányt érik. Végül rámutat arra, hogy az egész affér nem egyéb egy többé-kevésbé megszokott politikai manipulációnál, amellyel Magyarország a Népszövetségbe való felvételét megelőzően Európa közvéleménye előtt diszkreditálni akarják.

A sentai nagygyűlés előkészítése

— A szubotocai Magyar Párt intézőbizottságának ülése —

Szerdán délután tartotta meg a szubotocai intéző bizottság a nagygyűlés megtartása előtt utolsó előtti ülést.

Az ülésen, amelyen *Sántha György* dr. elnököt, *Nagy Odön* dr. ügyvezető elnök és *Székely Aron* dr. főtitkár tettek jelentést a nagygyűlés előkészületeiről.

Az ügyvezető elnök közlése szerint a sentai pártszervezet azt a megbízást kapta, hogy a nagygyűlés végleges engedélyezését eszközölje ki a sentai helyi hatóságoktól. A sentai pártszervezet eljárásáról mindeideig nem értesítette teljes részletességgel a szubotocai Magyar Pártot s nem közölte azt sem, hogy a nagygyűlés megtartására írásos engedélyt adtak-e hatóságok. A sentai szervezet kiküldötte nyomatékos kérés és ígéret ellenére sem jelent meg a mai intéző bizottsági ülésen.

Mindezek ellenére a szubotocai pártszervezet elhatározta, hogy szeptember tizenhétedikén feltétlenül megalkotja az országos szervezete!

Szabban a nem várt esetben, ha

a nagygyűlés megtartásának hatósági, vagy célszerűségi akadályai lennének, értekezlet keretében. A Magyar Párt vezetősége azonban rendületlenül bízik abban, hogy a nagygyűlés zavartalan és ünnepélyes lefolyásának semmi akadályja nem lesz.

A szervezet nevében *Sántha György* dr. elnök és *Székely Aron* dr. főtitkár hivatalos formában is meghívta Jugoszlávia minden magyarját a nagygyűlésre. — E proklamációt a Bácsmegyei Napló első oldalán közli.

Miután az idő rövidsége miatt más eszköz nem áll rendelkezésére az összehívóknak, a nagygyűlés összehívásának propagandájára a magyar sajtót kéri fel. Senkinek, sem szervezeteknek, sem egyeseknek külön meghívót vagy felszólítást nem küldenek. A szubotocaiak vasárnap reggel fél hétkor indul vonattal megnek Sentára.

A szubotocai Magyar Párt intéző bizottsága szombaton délután három órakor intéző bizottsági ülést tart, melyen a végső intézkedéseket fogják elhatározni.

Kemal pasa Anglia ellen fegyverbe szölitja a világ mohamedánjait

Török csapatok a tengerszorosok környékén — Nem tartják meg a velencei konferenciát — Az angol közözeurópai flotta a Dardanellák előtt horgonyoz

Az antant egyöntetűen amellett foglalt állást, hogy *Musziala Kemal* csapatainak meg kell állniok a kisázsiai semleges zóna előtt. Ennek a határozatnak érvényesítésére a szövetségesek nagyarányu tengerészeti intézkedéseket tettek, különösen Anglia, amely legközelebből van érdekelve. Már az egész közép-tengeri flottája ott van a Dardanellák előtt, hogy szükség esetén rendelkezésére állhasson a konstantinápolyi szövetségközi parancsnoknak.

Konstantinápoly kiürítését és annak a török szuverenitásba való bekapcsolását az egész mohamedán világ követeli. Konstantinápolyban már hangosan tüntettek ennek a célnak az érdekében és állítog másutt is megmozdult a mohamedán világ. Söt egy mai távirat szerint

Kemal pasa kiáltványt intézett a világ mohamedánjaihoz, föl-szólítván őket, hogy fogjanak fegyvert.

Görögországban a hangulat még mindig igen ekkeseredett és tartani lehet zavargásoktól, ha nem sikerül Törökországgal olyan békét kötni, amely a görög érdekeknek megfelel. Ez pedig maídnem a lehetetlenséggel határos, különösen, ha igaz az a hír, hogy a szövetségesek elfejtették a velencei konferencia tervét.

Kemal pasa kiáltványa

Beogradból jelentik: Konstantinápolyi jelentés szerint *Kemal* pasa kiáltványt intézett a világ mohamedánjaihoz, föl-szólítván őket, hogy fogjanak fegyvert.

dánjaihoz, föl-szólítván őket, hogy fogjanak fegyvert. Kiáltványában azt mondja, hogy a törökök fölénsége nem Görögország, hanem Anglia és a muzulmánok legelső kötelessége Egyiptomot megtisztítani az angoloktól.

A török csapatok a tengerszorosoknál

Londonból jelentik: A Daily Express-nek jelentik Konstantinápolyból, hogy a törökök a tengerszorosok vidékén megszállták *Karassit* és *Balkesrit*. A török sajtó háborút követel, ha a Dardanellákat nem te-szik szabaddá és kijelenti, hogy Törökország a szuronyok hegyével fog bekétki diktálni a szövetségeseknek.

A nagy hatalmak a tengerszorosok semlegeségéért

Londonból jelentik: A Times írja: A konstantinápolyi szövetséges megbízottak közölték az angolai kormánnyal, hogy a szövetségesek semmi körülmények között sem fogják tűrni a kemalista hadsereg részéről a Boszporus-hoz és a Dardanellákhoz csatlakozó semleges sávnak megsértését.

Brit kormánykörökben változatlanul arra igyekeznek, hogy *Tráclinek* és a *Dardanelláknak* kérdését kikapcsolják minden tárgyalásból.

Ehhalasztották a velencei konferenciát

Párisból jelentik: A francia fővárosban általános tetszésre talált az az

angol indítvány, hogy a *Velenceiben tartandó keleti konferenciát* egyelőre *halasztassék el*. A párisi sajtó abból azt következteti, hogy az angol kabinet nem osztozik az angol újságok pesszimizmusában és lehetetlenek tartja, hogy az angol-irancia jóviszony a maga teljességében helyreálljon.

Angol katonai intézkedések

Londonból jelentik: Konstantinápolyból érkezett jelentésekből kitűnik, hogy ott a *támadás lehetőségeivel* számolnak. Az angol hadsereg és haditengerészet körében minden előkészületet megtesznek arra, hogy *Konstantinápolyban a törökökkel fegyveres erővel is szembeállhassanak*.

Olaszország a törökök oldalán

Rómából jelentik: az olasz lapok egyhanguan arról írnak, hogy az *olasz kormánynak feltétlenül ügyelnie kell arra, hogy Törökország szuverenitását ne sértsék meg, miután Kelet-Ázsiának a törökök birtokbajutása Olaszországnak elsőrangú fontosságú kérdése*.

A görögök vesztesége

Londonból jelentik: A Daily Mail közlése szerint a görög hadsereg vesztesége eddig 40,000 fogoly és 36,000 halott. A foglyok között két tábornok, 94 más törzstiszt és 300 tiszt van. Zsákmányoltak a kemalistas csapatok a görögöktől 284 ágyút, 1200 gépfegyvert, 80 tankot, 20 repülőgépet, 70,000 ruhát és 80,000 pár csizmát.

Bolgár csapatok Trácia határára

Beogradból jelentik: A *Politika* közlése szerint *Diomandopolis* beogradi görög követ szerdán közölte a kormánnyal, hogy *Trácia határára, bolgár csapatokat koncentrálnak*, amelyek az alkalmat várják a Dedeagacsba való betörésre. A lap ehhez a hírhez hozzáfűzi, hogy amíg egész Európa a keleti kérdés fejleményeire és Páris meg London felé figyel, addig *Spalajkovic* párisi S. H. S. követ Sarajevóban nyaral, *Pasics* miniszterelnök Marienbadban üdül és *Nicsies* külügyminiszter pedig Genőben tartózkodik.

Vasárnap a magyarság ünnepe!

Kézrekerült egy gyilkos utonálló

— Novisadi munkatársunktól —

Az elmúlt hónapokban Novisad környékén, mint a Bácsmegyei Napló megírta, kalonaruhás rablók veszélyezteték a közbiztonságot és a szomszédos falvakban több ízben betörtést, rablást követtek el. Kézrekerítésükre a novisadi rendőrség és a környékbeli csendőrség, a katonaság segítségével, augusztusban nagyarányu razziát rendezett a Novisad melletti községek határában és ez alkalommal több rablót sikerült ártalmatlanná tenni, néhány rabló azonban, dacára minden elővigyázatnak, átszökött a csendőrgyűrűn és elmenekült.

A futaki-uti csendőrség szerdán elfogott egy katonaruhás egyént, akire feltűnően ráírték az egyik szőkesben lévő rabló személyleírása. Kihallgatásukra beismerte, hogy része volt a múlt hónapokban a környéken történő rablásokban és azt is bevallotta, hogy július hónapban egy társával ő gyilkolta meg és rabolta ki *Bittermann János* úreki hentesmestert. Elárulta társa nevét is és bevallotta, hogy az jelenleg az szerbiai Palánkán tartózkodik.

Vallomása alapján a csendőrség azonnal értesítést küldött Palánkára, ahol az elfogott rabló bűnárását letartóztatták.

Arverési hirdetemény.

Az S. H. S. Államvasutak Ilteni Raktárfőnöksége értesíti az érdeklődőket, hogy f. évi szeptember hó 18-án délelőlt 9 órai kezdettel a III. számú raktárban különféle árut fog elárvereztetni.

Subotica, 1922. szeptember 11.

5602

Sef Magacina.

Hirdetemény.

Az adai határban 69 területű láncz szántóföld — szállási épületekkel eladó. — Bővebb felvilágosítást ad: Dr. Balányi Sándor ügyvéd Adán. 6588

**Hol lehet legolcsóbban vásárolni?
HÁZTARTÁSI CIKKEKET
NAGY JÓZSEF**

kefe, moszó, kosár és háztartási cikkek kereskedésében, Strossmajerova ul. (Huspiacz.) 7. DUS RAKTÁR:

Konyhafelszerelések, zománczott főzőedények paradicsom- és LISZTSZITAK, konyhamérlegek berndorfi alumínium edények, alpacca evőszkók, ruháskosár, kupé- és utazókosarak, kertibútorok vesszőből, kokusz és gyékény lábtörők, fűkosarak, széntartók és mészárosszatvörök stb.

„RUSKA MLEKARA“

ezennel a tisztelt közönség szives tudomására hozza, hogy a Wilsonova-utca 20. (posta mellétti) üzletén kívüli,

a Kraj Aleksandra ul. 4. szám alatt

még egy üzletet nyitott melyben naponta friss TEJ

TEJFEL TURÓ TEA-VAJ SAJTOK
jutányos áron kaphatók.

**TARTSA SZEM ELŐTT
ENGLER ALBERT**

Harisnya Áruházát

hol harisnyakülönlegességek és mindennemű rövidárak legolcsóbban szerezhetők be.

HUSPIAC, (Löwy és Breuer mellett.)

**„JE-KA“
TEA**

a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

HAJÓS LAJOS

VILIAMOSSZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA ÉS RAKTÁRA NOVI-SADON.

KRALJA ALEXANDRA-ULICA 17. SZ. SÜRGÖNYCIM: „RELAIS“ NOVI-SAD. TELEFON SZÁM 48.

VEZÉRKÉPVISELETEK.

Dr. Siegfried Guggenheimer Nürnberg, mérőműszerek és tachométerek gyára, Hajós és Szántó elektromosgyártó Budapest villamosszerelési anyagok és készülékek gyára, Koch & Sterzel Dresden transzformátorok gyára, Franz Kostorz Gommern szén és fémkefék gyára, Körtling & Mathiesen Leipzig forgó váltóáramú árammérők és kádem-lámpák gyára, Schott & Genossen Jena, „Stia“ árammérők gyára.

GANZ-MOTOR ÉS DINAMÓK BIZOMÁNYI RAKTÁRA

RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

mindenféle szerelési anyagokat és készülékeket, izzólámpákat, csupasz és szigetelt vezetékeket, szigetelő csöveket, valamint tartozékait, porcellán árukat, dynamókat, motorokat, műszereket, számlalókat, magafeszültségű készülékeket, végül az összes gyengeáramú cikkeket. Árajánlattal és mintával készséggel szolgál.

Litographiai címkéket, részvényeket, számlákat, plakátokat, névjegyeket, építészeti rajzokat és autographiaikat sokszorosít, valamint mindennemű

cink-kliséket olcsón és gyorsan készít.

Milodánović i Drug
„Grafički umetni zavod“ Palič. Haverda megálló Seereiner villa.

5784

Fodrászok

legolcsóbb bevásárlási forrása

KAICS PÉTER

fodrászati cikkek és illatszerek nagy raktára
Subotica, Rudičeva ul. — Telefon 147.

TRIÓRÖK,

borprések, malmok, daráló, hengerszékek, favágógépek, motorok, gözlokomobilok és cséplőkészletek.

Record Ipari és Kereskedelmi r. t. Osijek, I. Peogradska ul. 2. 6589

OKLEVELES MÉRNÖK

ki a felsőbb vasutépítésben ép úgy, mint az erdő és fa manipulációban jártas, jó theoretikus ismeretekkel megfellelő alkalmazást keres. — Nevezett képzett kereskedő, beszél magyarul, németül és szerbül. Ajánlatok „Lelkiismeretes“ jellegű atátt „Schmolka“ hirdetőjébe Novisad, Postafiók 92-küldendő. 6590

Eladó és azonnal átvehető

Bácska legtermékenyebb vidékén egy 1251árból álló

földbirtok

állomástól 5 km-re, de közvetlen falu és kövesut mellett terül el, rajta új és modern gazdasági épületekkel, 6 szobás ur-i kastéllyal, holt és élő berendezéssel, vagy teljesen anélkül is.

Megkeresések intézendők:
IFJ. SOMOGYI GYULA
Subotica, Karadžičeva ul. 7.

**SZEMFEDELET,
KOPORSÓDISZKEKET**

tapetákat és mindennemű temetkezési cikkeket gyári áron készit.

„PAX“

temetkezési cikkek és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

IGAZGATÓ

kerestetik október 1-1 belépésre a Jareki Forgalmi R. T.-hoz, Jarek Bačka. A szerb- és német nyelvek tudása szóban és írásban megkívántatik. A malomszakmában jártasak előnyben részesülnek. Ajánlatok bizonyítványmátsolatokkal fenti részvénytársasághoz címzendők. 6541

A jó szem a legfőbb kincs!

Ne rontsa a szemét, használjon Zeiss punktál szemüveget. Minden rendszerű szemüveget mérték után készit.

DEUTSCH

optikus Subotica Alexandrova-u. 5.

A Vajdaság legértéktelje optikus üzlete.

KAIN LAJOS

nagykereskedő és nagykereskedő
SUBOTICA

Az ország legnagyobb zongora és hangszer raktára. — Részletfizetési osztály.

